

Szent István király palástjának rekonstrukciója és ábrázolási rendszere

Részletek

Kéri Ádám

egyetemi tanár
Magyar Képzőművészeti Egyetem

Dr. Várlaki Péter

egyetemi tanár
Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem

A casula keletkezése és történeti háttere jól ismert a palást körfelirata alapján. Vagyis tudjuk, hogy Szent István király és Gizella királynő alkotta és adta a fehérvári Szent Mária egyháznak. Sokan feltételezik, hogy a király fiának a koronázására készült és ez a számára oly fontos esemény alkalmával kívánta beiktatni az ország szakrális koronája mellé (vagy azzal együtt) a királlyá való koronázás szakrális palástját, vagy helyesebben casuláját is. Ezzel a felfogással egyetérthetünk, de jelentős mértékben finomíthatjuk és pontosíthatjuk is ezen nézeteket. Ugyanis ebben a korban a király főpap, egyháztartományának ő a vezetője. Mint jól ismert erről csak Könyves Kálmán mond le (a pápa kérésére) jó nyolcvan évvel a palást elkészülte után. Ezt teljes mértékben alátámasztja azt a királyteológia elmélet, melyet Szent István az Intelmekben már kifejt, és melyeket máshol részletesen elemeztünk. A Dávid-Salamoni királyteológia alapján a király és a király fia egységesen képviseli az eszmei értelemben vett királyiságot, hiszen a király Nagy Károly óta Melkizedek szerinti főpap is (lásd. Intelmek III. fejezetét, és bizonyos értelemben próféta is, így kerül említésre a Messiás király az Intelmek V. fejezetében). Szent István az Intelmek III-IV. fejezetének Rex Deificusa, azaz teurgikus királya (Dávid) és Rex Pacificusa (Salamon) a templomépítő, béketeremtő királya misztikus teológiájához alkalmazta, de egyúttal betartotta a római kánonjog előírásait is.

Annyira komolyan vette a király főpapi szerepét, hogy az Árpád-házi királyok alatt az általa teremtett hagyomány következtében nem is volt az országnak primása. Tehát az egyháztartományában két egyenrangú érsek van és a főpap (pápai legátussága szerint) maga a király. Ezt fejezi ki a szakrális országtemplom a szakrális fővárosban, amely lényegében egy koronázó nekropolisz. Természetesen itt őrzik a szakrális koronát és a casulát is. Ennek a Szent Mária egyháznak egyedül csak a király-főpap az ura és távollétében képviselője a fehérvári prépost, akinek a szerepe teljesen egyedülálló a keresztény egyháztörténetben. Szent István a Szent Mária Egyház számára exemptiót és koronázási jogot kért és kapott a pápától (VIII. Benedek) 1024 előtt. Továbbá a prépost számára a püspöki jelvények viselésének engedélyezését kéri a pápától, amit meg is kap. Így a prépost szimbolikusan "püspök" is. Ezért aztán nem is meglepő, hogy a jól ismert forrás szerint a király távollétében engedélye nélkül még az ország érseke sem misézhet a Szent Mária, azaz A Boldogasszony bazilikában. Innen láthatjuk, hogy a casula nem egyedüli ünnepekre készült miseruha, hanem Nagy Károly nyomán az Ároni főpapi ruhát utánozva az efoddal egységes formában megjelenítve a szent király főpapi casulának szánta teljessé téve ezzel a királyi beavatás- felkenés és koronázás szimbolikus rendszerét. (Így

mint látni fogjuk a casula a szövetség sátraként és jelképes frigyládként is felfogható az új Izrael királyságának, új Salamoni templomában) Szinte bizonyosra vesszük hogy a királyi főpapi casula képei egységes szimbolikus rendszert alkotnak a korona tizenkilenc email képével. Így többek között az egységes isteni tízes rendű pleromatikus rendszert ábrázolva, melyben hét különböző Krisztus ábrázolás és három Mária kép szerepel a szent $7 + 3 = 10$ számosságának megfelelően, amely természetesen megegyezik a hét magyar és a három kabar törzset egyesítő szakrális tízességgel is, melyet az onnogur, illetve az ungarus név jelöl (Rex Ungarorum, ill. Regnum Ungarorum). Ha figyelembe vesszük még, hogy VII. Gergely után jelentősen megváltozó szellemiséget, pápai adminisztrációt és joggyakorlatot, valamint az 1054-ben bekövetkezett egyházszakadást, illetve a már említett forrást, melyben Kálmán király lemond főpapi funkciójáról egyértelműen megállapíthatjuk, hogy mind az Intelmek tablójának misztikus értelmezése, mind a kánonjog szemszögéből nézve a király főpapság teurgikus és világi főpapi intézmény lett Szent István által, ahol a Rex Sacerdos Dignitas karizmájának jelképes megjelenítését elsősorban a királyok koronázásra készült főpapi ugyancsak teurgikus és misztikus casula szolgáltatta.

A casula rekonstrukcióját több száz nagyított színes és fekete-fehér kép geometriai és informatikai elemzése, illetve a csonka képek összeilleszthetőségének alapos vizsgálata, valamint a szimbólumrendszer teljességének érvényesítésének alapján végeztük el. Eszerint a rekonstruált casulát az 1. ábra szemlélteti.

A Du-Parcufim elv és a palást ábrázolási rendszere

A koronázási palást eszmei és ábrázolási rendszerében talán a legfontosabb jellegzetességnek a kétneműség és az ikerség sajátos teológiai koncepciója és ennek különleges képi megvalósítása tűnik. Már maga az a tény is, hogy a palást döntően két részre osztott a jobb és a bal kéz szerint igen különleges misztikus teozófiai eszmeiséget hordoz és ez az ábrázolási megoldás páratlan a kultúrtörténetben. Ugyanez vonatkozik még a királyon látható palást felosztására előnézet és hátulnézet szerint is. Így természetesen végül is egy kvaternális rendszert kapunk, amelyben azonban dominál a kétneműség az előbbieken említett elve. Így a Du-Parcufim elvébe a kétneműség mellett még bele értjük a misztikus ikerség és a jobb, illetve bal ellentétpárjának elvét is ugyanúgy, mint ahogy beleértjük még a misztikus kozmikus értelemben vett elől és hátul, valamint fent és lent ellentétpárjának fogalmát is.

Így a dávidi király, a főpap király (rex sacerdos, KoHeN MeLeK) a teurgikus funkciót hordozó főpap király teste, illetve a testét borító palást egyszerre jelképezi és végső fokon egyesíti a jobb és a bal, a maskulin és feminin, illetve az ennek megfelelő ikerpárság (lásd. Tamás júdás szerepét a Tamás- aktákban és a palást misztikus szimbólumrendjében) továbbá a kozmikus értelemben vett elől és hátul, valamint a fent és lent ellentétpárját. Vagyis a teurgikus főpap király nem más, mint kicsiben és élőben maga az androgün Anthroposz.

A Du-Parcufim fogalmon minden valószínűség szerint a görögből vett kölcsön-fogalom a korai héber misztikában és többé-kevésbé az androgün szó héber megfelelője is, amely először egy késői midrásban fordul elő az ember teremtéséről, ahogyan ezt W.A. Neeks tárgyalja az androgün szimbólumokkal kapcsolatban a korai kereszténységben. Azért alkalmazzuk az androgün helyett a Du-Parcufim fogalmát, mert kevésbé használt és tágabb fogalom, amelybe bele kívánjuk érteni az ikerség misztériumát is. Mint említettük az androgün szó használata széles körű és általános, viszont a Du-Parcufim elv inkább a misztikus teozófiában jelenik meg (mint egyedi és különleges fogalom.)

A koronázó paláston ennek egyik első jele Isten jobb- és balkezének ábrázolása. (2. Ábra) A nyaki rész jobb kéz ábrázolása kiegészül egy kör alakú napkoronával, míg a bal kéz ábrázolása a baloldalon (amely kifejezetten bal kéz rajzolatú) egy rombuszszal. Így társul egy bal kéz és egy rombusz együttesével egyértelműen női princípiumra utal, szemben a kör maskulin jelképiségével. Egyébként a Du-Parcufim elv rendkívül kifejtett használata héber nyelvű iratokban 150 évvel a király halála után (pl. Rabadnál) a maskulin és feminin princípiumnak a Napot és a Holdat tekinti úgy, ahogyan ez a korona tetején levő Istenkép jobb és baloldalán megjelenik. Ilyen kifejezetten jobb oldalon és baloldalon levő isteni bal kéz feminin és maskulin ábrázolásáról az elfogadott keresztény képzőművészet történetében nem tudunk. Szinte bizonyos, hogy ilyenre nem volt és nem is lehetett példa a középkor első felében. (A korai gnosztikus képzőművészeti ábrázolásoknál sem tudunk ilyen rajzolatról, habár természetesen ott ez a misztikus antropomorfikus teozófiai eszme természetesnek tűnik.) A két kéz nyilvánvalóan szoros kapcsolatban lehet Habakkuk könyvének 3.4., illetve 3.10 versével, ahol az Isten keze a mélységből emelkedik ki (3.10) és ahonnan az ujjából nagy ragyogással a fény tör elő a világ számára. (3.4) A konkrét ábrázolás alapján ez nyilvánvaló., mivel ezek a kezek egyértelműen a jobb vállon található Égi Király mandorlájára, illetve a bal vállon látható Égi Királynő mandorlájára mutatnak. Így a bal kéz fénysugarai tükröződnek az Égi Királynő imágóján, aki mint a felirat szerint láthatjuk az égben ragyog. (emicat in celo). Tehát az eredendő fény, amely az ősfényből az isteni kezek által bocsájtja ki sugarait az Égi Királynő képére, melynek érdekessége, hogy nem is ő ragyog, hanem az ő eszméje, az ő képe az ő imágója egy sajátosan neoplatonikus jellegű misztikus szemlélet alapján (Sanctae Genitricis Imago). A fényszimbolika így összekapcsolódik a Du-Parcufim elv ábrázolási elvével, hiszen a kozmikus antroposzt képviselő főpap király palástjának bal vállán az Égi Királynő képe a kerubok és szeráfok négyes rendszerének Du-Parcufim elvét követi. Érdeemes megjegyeznünk, hogy a kerubok és a szeráfok dinamikus aspektusban mutatkoznak meg az Égi Király és az Égi Királynő körül a mandorlát fenntartva és emellett imádkozva, illetve térdelve láthatjuk őket. Az így adódó kétoldali 4 kerub, 4 szeráf ábrázolása nem hasonlítható a 4 evangélista szokásos megjelenítéséhez, sokkal inkább az eredeti Ezékiel vízió 4 lelkes lényének, kerubjának a megkettőzött ábrázolására emlékeztet. Még egyszer megjegyezzük, hogy a keresztény szellem - és kultúrtörténetben példátlan ábrázolási módról van szó, hiszen az isteni méltóság attribútumát a 4 kerubbal (4 evangélistával) az Égi Királynő az Égi Királytól függetlenül is birtokolja Így ez természetes módon függ össze az Isten maskulin jobb és feminin bal kezével - a geometriai elrendezés alapján is. A kerubok és a szeráfok ilyen módon megnyilvánuló androgün azaz Du-Parcufim ábrázolási módja ugyancsak példa nélküli a keresztény kultúrtörténetben. A kerubok kétneműsége, maskulin és feminin volta már korán megjelenik a Talmudban arra a két kerubra vonatkozóan, akik a frigyláda „jobb és baloldalán” található. Itt a héber hagyomány valóban maskulin és feminin kerubokról beszél, a két világalkotó kerub kapcsán ahogy erről olvashatunk az Ioma 54/a, illetve a Babba Batra 99. szakaszában. Ezt a gondolatot a királyi szerző Origenésztől is ismerhette, aki hosszabban ír a keruboknak, mint maskulin és feminin lényeknek és az ő hierosz gammoszuknak (szent menyegzőjüknek) a judaizmusban érvényesülő szimbolikus elképzeléséről. Amint azt a következő fejezetben tárgyaljuk, a casula nemcsak főpapi palást és Isten királyi palástja, hanem a szövetség sátra is a frigyládjával együtt, így a két kerubra vonatkozó bővített kettős lelkes lény - rendszer és annak androgün volta a misztikus értelmező számára természetes módon nyilvánulhat meg. Kimutatható, hogy a király művére erősen hatott a Tamásakták Gyöngyhimnuszában szereplő üdvözítő és megváltó palást is, amely beszél (lásd. a feliratokat) s amelyen a királyok királyának képei található.

A hiányzó mandorla rekonstrukciója

A mandorla geometriai rekonstrukcióját szerencsére egyértelművé teszi a Mennyei Jeruzsálem apostolsora arányos folytatódásának követelménye, továbbá az a tény, hogy a két tízes angyalsor szimmetriája (=az egyik oldalon csak 9 angyal maradt a csonkítás miatt), és azonos hajlásszöge, valamint az R és az E gina szóból az R és E betűk mandorla körüli vitathatatlan összetartozása. (REGINA). Ugyanezt erősíti meg a körfelirat horizontális folytatódásának követelménye is, ha a mandorla keretét körívnek tekintjük (amit a szerkesztés egyértelműen igazol). Így ábrázoló geometriai elméleti megfontolás alapján bizonyíthatóan egy és csakis egy rekonstrukciós változatot kapunk. A rekonstrukciós változat így megszerkesztett elvi formáját mutatja az 3. ábra. A rekonstrukció helyességét igazolja, hogy az adott szerkesztés esetén a Mennyei Jeruzsálem várfalai harmonikusan illeszkednek egymáshoz a „szomszédos méretek egyöntetűségével” és ilyen módon a 12 apostol egységes ábrázolása Krisztus körül nem szakad meg. Az így létrejött mandorla rekonstrukció konkrét mérete megegyezik a korábbi számításokkal.

Több korábbi felvetéssel egyetértésben a mandorla témájaként az Angyali Üdvözet (Ave Maria) ábrázolását fogadtuk el. Ez esetben viszont a meghatározott és egyértelmű geometriai adottságok miatt a felső - feltételezett” Szűz Mária alak és az alsó megmaradt “fél angyal” ábrája alapján figyelembe véve még az így adódó nagyméretű üres helyet is a mandorla (szemből nézve) jobb oldalán az Újtestamentumban az Inkarnáció üdvtörténeti fázisában döntő szerepet játszó két arkangyal jelenlétét feltételezhetjük. Mégpedig baloldaltól (szemből a jobb oldalon) a rekonstruált mandorla üres helyére Gábiel arkangyalt tesszük a Lukács evangéliuma Annunciációja alapján míg a dinamikus angyali alakot Mária lába alatt keresztirányban Mihály arkangyalként rekonstruáljuk (egészítjük ki). Ő az aki védi a Messiás gyermekkel áldott Anyát a Napbaöltöztetett Asszony víziója szerint János apostol Jelenések könyvéből. Itt Mihály arkangyal a veres kígyó ellen harcol (aki meg akarja enni az Anya születendő fiúgyermekét). Az Újtestamentumban csak ez a két arkangyal Gábiel és Mihály)neve fordul elő és mindkettő egyértelműen Máriához kapcsolható. Mint közismert Mihály, Isten jobb kezének, míg Gábiel balkezének megszemélyesítője a kereszténység és judaizmus misztikus hagyományában egyaránt. A hipotézist történetileg alátámasztja még, hogy az ország királynőjének székhelye, azaz Veszprém egyházmegye védőszentje is Szent Mihály, ami mutatja az eszme jelenvalóságát országunk korabeli vallásos képzeletvilágában. (Az általánosan elfogadott feltételezések szerint a tízedik erdélyi egyházmegye védőszentje is Szent Mihály arkangyal volt, ahol Erdély Gyula király, azaz, Sarolt királyné országa). A földi és égi királynő és az őt védő Mihály arkangyal összetartozik, s a mindenkor földi királynő –országunkban Szűz Mária kultusza révén - természetesen az ország örök királynőnek, az égi királynőnek is temporális megszemélyesítője. Mint már említettük a megmaradt grafikai részlet Mária lába alatt ugyancsak eléggé egyértelműen angyali alakra utal, akit egy dinamikus viszonylag szokatlan keresztirányú helyzetben láthatunk. Az Angyali Üdvözet feltételezése előírja Gábiel arkangyal jelenlétét is (ezt a feltételezést megerősíti a szemből a baloldalon a mandorla alján látható félalak szinte bizonyosan angyal jellege és ilyen módon a feltételezések kölcsönösen és jelentős mértékben erősítik egymást). Mivel így a grafikai tér harmonikusan kitöltődik a mandorla felső háromnegyedében nyilvánvaló, hogy a maradék alsó hely emberi (angyali) alaknak már nem elegendő, de mégis grafikailag jelentős kitöltetlen teret érzékelhetünk a mandorla szemből jobb alsó részén. Így ez is a szülő Máriát, a Szűz Anyát az égi királynőt támadó és Mihály arkangyallal küzdő kígyó jelenlétére utal a Napbaöltöztetett Asszony leírásának megfelelően. Ezzel a kép grafikai kitöltöttsége rendkívül harmonikussá és egységessé válik és szoros összefüggést mutat a casula hátán a kígyó és sárkányszerű ellenségeit legyőző az Atyával azonosuló Krisztussal

ugyancsak a Jelenések Könyvének leírása nyomán. Mivel itt a veres kígyót Mihály arkangyal és angyalai harcban legyőzik és levetik az égből a földre, így az Inkarnáció együttjár egy másik döntő üdvtörténeti eseménnyel, a Sátán kizárásával az Isten égi udvarából. (Ezt látja az Evangéliumban Jézus is mikor látja a Sátán lezuhanását az égből a földre.) Így János apostollal a királyi szerző ábrázolása az Inkarnáció eszméjét kiszélesíti, szinte kozmikus jellegűvé és jelentőségűvé formálja. Hiszen a leírás szerint mindkét helyen szó van ugyanarról a veres kígyóról (akit a Jelenések Könyvében még egy veres fenevad és a kétszarvú bárány, a hamis próféta allegorikus képe is kiegészít). Így létrejön Lukács evangéliuma és Apokalipszise alapján általánosan elfogadott négyfázisú krisztusi üdvtörténet. Ennek első fázisa az Inkarnáció és a Születés, a második az áldozati kereszthalál (anya, megváltás) és a feltámadás (a megváltással). Pontosán ez látható az Inkarnáció mandorlájának képe fölött a főpap király főpapi (Ároni) casulájának Hosen képén, amely esetünkben a megfeszített Messiást mutatja. A kép körüli felirat: „A kereszt jele az üdvözülés biztos reménye”. (latinul, signum crucis o spes certa salut (is))- a kora középkor óta a nagyszombati liturgia része). Így a casula mellső része jelzi az evilági élet két fő fázisát, míg a hátsó rész a túlvilági élet két fázisát mutatja az Apokalipszis leírása nyomán, melyben a harcok, az Atyával azonosuló Krisztus (harmadik fázis) legyőzi ellenségeit, s melyet a Bárány mennyegzője követ a Mennyei Jeruzsálemmel.(negyedik fázis) Ez utóbbi a keresztény exegézis szerint az egyház szimbóluma melyet XII. Pius pápa dogmája alapján is - Assumptio Mariae - 1950- Szűz Mária személyesít meg az Ég és Föld királynőjeként birtokolva a Regalis Dignitas-t. . (lásd Jung részletes lélektani elemzését magyarul is erről a képről a Válasz Jóbnak c. könyvében).

A kép érdekessége, hogy együttesen ábrázolja a Gábriel arkangyal által megszemélyesített Annunciációt, mint az Inkarnáció meghirdetését Mária és a világ számára, a Messiást szülő asszony képével, akit mint láttuk Mihály arkangyal véd a Sátánnal szemben. A grafikai megoldás ábrázolási stílusa egyöntetűségének figyelembevételével a maga nemében páratlan megoldás, ahol az ábrázolási mód a lehető legtömörebben képes összefoglalni az Istenanya két legfontosabb Újtestamentumi helyét - összhangban a palást rendkívüli szimmetrikus felépítésével. A rekonstruált kép alaptípusa a Nikopoiá toposzra emlékeztet erős és „dinamikus jellegű” újraértelmezésben, amikor a Theotokos a kisdéd Krisztust az ölében tartva a trónon ül, jobbján Mihály, balján Gábriel arkangyallal. (A Nikopoiá típusú képek száma a világban valószínűleg milliós nagyságrendű)

A mandorla szövegének rekonstrukciója az RR ET OBUMBRA töredék alapján megoldhatóan tűnik, hiszen a geometriai rekonstrukció a ritka, de arányos betűfelírás alapján pontosan egy-egy betű pótlását teszi lehetővé a mandorla feliratának bal és jobb oldalán egyaránt. Mivel az összes többi mandorlán is a betűk száma bal- és jobb oldalon megegyező (egyetlen helyen fordul elő, hogy eggyel több, illetve kevesebb betű van a páratlan betűszám miatt) így azt kell feltételeznünk, hogy a másik oldalon a hiányzó félmandorla felírásán is ugyanennyi vagy esetleg eggyel kevesebb vagy eggyel több betű található. Így például a Bárány azaz az égi Jeruzsálemben trónoló Krisztus mandorlájának feliratán a NOTAS szó T betűje van középen a jobb és baloldalon egyaránt 17-17 betű számlálható meg. Mindezek alapján figyelembe véve, hogy a jobboldali (szemből baloldali) ábrázolásban a már „átárnyékolt” tehát a Messiás gyermekkel áldott Anyát láthatjuk csakis az OBUMBRA szó szerepelhet és mivel csak egy betűhely van ez a T és A betű összevonásával lehetséges pontosan úgy, ahogyan a körfelirat OPERATA (est) ET DATA feliratában olvashatjuk, ahol mind a két utolsó TA betű egy betűvé összevonva nyert ábrázolást. (Mindez nyilván misztikus természetű, hiszen grafikailag felesleges a sűrítés, mivel átrendezéssel lenne még hely a betűk számára.) Ezt indokolja még a nyelvtani alakok azonossága is. Az OBUMBRA szó a már átárnyékolt Anyára vonatkozik (megárnyékolt, átárnyékoltatott)

és így jogosan jelképezi a Krisztussal áldott szülni készülő égi Anyát. Az Angyali Üdvözlésben, amely a mandorla képének második témája azt olvashatjuk, hogy „virtus Altissimi obumbrabit tibi” azaz a Legmagasságosabb (Magasságos) ereje át fog árnyékolni téged. Tehát ez még az annuntio során nem történt meg. Így az OBUMBRATA alak az obumbratio „átárnyékolás” szóból eszerint is jogosan vonatkoztatható a Napbaöltöztetett Asszony víziójának képre. Az Angyali Üdvözlés képe azonban a hagyomány alapján előírja az Annuntiatio szavának valamilyen formáját is hiszen ez az Intelmekben is szerepel a fiúval kapcsolatban „annuntiate Maria virgine angelo ...” (egyébként az Intelmekben mind, az előbbieken említett négy üdvörténeti fázis azonosítható a latin szövegben 1. Annuntiate natum, 2. Pro trotius mundi salute in crucis patibulo passum 3. Unigenitum eius filium 4. Dominum nostrum) Így a lehetséges betűszám és az anyaság alapján az annuntiatio valamilyen igei alakjának biztos jelenléte miatt csak egyetlen változatot írhattunk föl mégpedig az ANNUNTIATA MATER R. ET OBUMBRATA kifejezést. Amennyiben az OPERATA (Est) ET DATA alakhoz hasonlóan az est szó (van) jelét érvényesítjük, úgy a pótlással mind a két oldalon 13-13 írásjelet találunk, amely 27 betűt és esetleg egy rövidítés jelet jelent. Hiszen a TA betűk grafikailag itt is egy írásjelet képeznek. A felírat a R rövidítést is figyelembe vevő formája így Annuntiata (Est) Mater Regina Et Obumbrata. A MATER R név azaz az Anya Királynő szimmetrikus a mandorla alsó részén és pontosan illeszkedik a Mennyei Jeruzsálem szimmetrikus várfalának mélyedésébe, mintegy kifejezve az Anya Királynő megszemélyesítő azonosságát a Bárány menyasszonyával az Égi Jeruzsálemmel. Miután itt elsősorban az Anya Királynő és a Mennyei Jeruzsálem szoros kapcsolata, illetve azonossága áll a misztikus teológia metafizikai háttérében így stilisztikailag is helyes olvasata a mandorla szövegének a következő Máter R(egina) Annuntiata (est) Et Obumbrata. Tehát így grafikailag és strukturálisan is elkülönül alul a maga természetes szimmetrikus módján a Mater R (Egina) felírat az Annuntiata Et Obumbrata grafikailag ugyancsak egységes felső felírásának rendjétől. A legutolsó latin olvasat nyelvtanilag kifogástalan ebben a sorrendben és tökéletesen egyezik vele nyelvtanilag a “Casula Operata (est) Et Data a körfelírat részleteként. Ez az ami még egyszer megerősíti a TA betűk sajátos grafikai ábrázolását, amely nélkül a geometriai adottságok miatt azaz a TA betűk külön kiírásával a felírat már nem realizálható a kazula „felírási szabályai” és betű -elrendezési gyakorlata alapján. (a kiegészített szöveg betűinek száma 32.- lásd Sophia 32 ösvényét) A teológiailag talán kevésbé misztikus és elfogadottabb „XPO (Christo) Annuntiato Mater R Et Obumbrata” felírat geometriai és grafikai adottságok miatt nem kivitelezhető. Az Annuntiatio Et Obumbratio Mariae misztikus a hagyományt követő fogalmazási helyére, melynek itt egy természetes nyelvtani változatát olvashatjuk Jung is utal a pápai dogma (Mária mennybemenetele) lélektani elemzése során. (U. o.)

A felírat külön érdekessége az R betű. Ezt önmagában talán nem teljes bizonyossággal olvashatnánk Reginának, ha a zseniális szerző szemiotikailag nem definiálná a körfelíraton. Hiszen a grafikai elemzés kimutatja, hogy egyáltalán nem kényszer hanem tudatos döntés Gizella királynő neve után (latinul Gisla) a Regina szó kettéválasztása az egyik oldalon az R a másik oldalon az Egina komponensekkel. Így az R betű önmagában egyértelműen a királynőre utal nagyon közel a mandorla felírat R betűjéhez. Egyébként az R-EGINA szétválasztás természetes jelképisége rámutat arra is, hogy „közötte” (két felírat között) a mandorlában „királynő” található. Ez az a tény, amely egyszerre erősíti meg az angyali üdvözlés már több szerző által felvetett hipotézisét és megmagyarázza a Mater szó után következő R betű jelentését is. Mindez megerősíti a Nagy Legenda a Hartvik Legenda és a Szent Gellért Legenda egyöntetű állítása, mely szerint országunk népe nem a nevéen szólította hanem egyszerűen királynőnek, Reginának (dominának-úrnőnek) nevezte Szűz Máriát. Ez így van (magyarul és csak magyarul) az

Üdvözlég Mária imában is, hiszen az asszony szó eredeti jelentése királynő (az úr eredeti jelentése pedig király). Szent István is így szólítja meg többször Regina Caeli kifejezéssel egyszer pedig Domina Mundi formában a legendák Szent István által mondott fohászaiban.

Ha a TA feltűnő szimbolikus jelben a görög teta (9) és alfa (1) – illetve a héber tet és alef alapján - a tízes (9+1=10) számot látjuk úgy a felirat koronázási misztikus értelmezése a tíz egyházmegye és az királyság tízessége (az onnogur szó eredeti jelentése tíz törzs tíz fiú stb. alapján) úgy is felfogható, hogy Annuntia 10 Mater R(egina) Et Obumbra 10,(ahol TA=10). Ennek a jelentése a tizet a koronával, a királysággal azonosítva, illetve az egyházzal a tíz püspökség alapján : Anya, királynő hirdesd meg a koronát, királyságotat (újra) és árnyékold át (újra) a koronádat, királyságotat. Ez az értelmezés természetes, ha feltételezzük, hogy a kazula a király főpapi “palástjának” készült a koronázás szimbolikus de teurgikus célját is kielégítendően hiszen a király ekkor és csakis ekkor vehette fel a főpapi miseruhát A dekád (ahogy persze monád is) azonosságát a koronával (regalis corona) megtalálhatjuk az Intelmekben, ahol a tíz parancs a hatalmak, erények tízes mértéke és az égi sereg tízes rendje szablya meg a koronát. (Modus virtutum finit coronam, illetve a X. fejezet tíz szóból álló első mondata első és utolsó szavát összekapcsolva: Modus (coronae) ...decimus.

Összefoglalva megállapíthatjuk, hogy miután a geometriai adottságok egy-két centiméter eltérés figyelembevételével teljesen kötöttek, így a lehetséges betűk száma meghatározott az egyes elemek egymást erősítő hipotéziséből. Így az önmagában megbízhatatlan elemekből - Neumann János elve szerint - egy megbízható hermeneutikai rendszer kerekedik ki, amely az R-Egina szétválasztás miatt kéz ujjak feltartása alapján is szinte bizonyosan Szűz Máriára a királynőre utal. Ugyanez támasztja alá a négy üdvtörténeti fázis szükségességét. Miután mind az Annuntiatio mind az Obumbratio szó valamilyen alakja biztosan jelen van a feliraton ezért az RR-ET maradék töredék figyelembevételével semmilyen más latin nyelvű változat kialakítása nem volt lehetséges. (a betűszám és a konkrét RR ET betűtöredék figyelembevételével). Az igen nagyszámú általunk felvetett változat egyike sem elégitette ki a betűszám feltételét és az RR ET töredékét az Annuntiatio és az Obumbratio valamilyen nyelvtani változatával együtt. A szöveg egyetlen problémája, stilisztikai szempontból, hogy olvasását a Mennyei Jeruzsálem szimmetrikus falaitól (nem előlről) a központi helyen alulról kell kezdeni, amit viszont a felirat a név és az ábrázolás különleges szimbolikája indokoltá tesz. A szövegváltozat hipotézisét jelentős mértékben megerősíti a benne rejlő a koronázással szorosan összefüggő misztikus változat is amelyben kéri a királynőt hogy koronáját és királyságát újra hirdesse meg és azt (szentségével) árnyékolja át az új király és a megújuló királyság számára is.

Fényszimbolika a koronázási palást ábrázolási rendszerében

A paláston felfedezhető misztikus fényszimbolika szorosan kapcsolódik a poláris ellentétpárok alapuló általános domináns ábrázolási rendszerhez így a fentiekben már érintett Du - Parcufim elvhez azaz a kerubok és szeráfok kettős androgün jellegű rendjéhez. Az ábrázolási rendszer másik fontos összetevőjét a kozmikus asztrológiai jellegű szimbolika alkotja, ahol a kúp alakú világpalást a 12 zodiákus szerinti osztásra épül a prófétákkal, az apostolokkal és a szentekkel a Mennyei Jeruzsálemben . A Szent Város minden egyes geometriai entitása, hónapja vagy zodiákusa 3 részre osztott. Ez a felosztási rend meghatározza a 36 dékánt, (vagy dékánistenséget) akik egyenként az év tíz napja fölött uralkodva időben irányítják a világot. Ebből 32 dékánt láthatunk a Mennyei Jeruzsálemben természetes osztásban miközben a Város két fő mandorlájánál (egymással szemben) pontosan 2-2 azaz 4 hely takart a földi királynő, Istenanya, Szűz Mária és a városban uralkodó Krisztus (Bárány) által. Mivel az apostolok, próféták és

szentek egy geometriailag teljesen zárt, összefüggő 36-os rendet alkotnak, (3x12) - amit a 6. ábra is szemléltet- a négy ebbe nem férő próféta héberes latinsággal Malaki, Mikea, Sephania (lásd Rex Sephanus és innen adódóan Corona Sephania vagy Gens Sephania kifejezéseket) és Hosea. Közülük Malakiás és Mikeás a geometriai helyzetük alapján is a 32 dékánt egészítik ki a gnosztikus irodalomból ismert 32 - 36-os bővítési transzformációval.. Így tehát időben a kozmoszt 36 dékán irányítja, alkotva ezzel a 360 napot és az évet, ahol az egyesített év az időben megjelenő Messiás. Az apostolokból, prófétákból, szentekből geometriailag egységes 36-os rend alkotja az igaz emberek rendjét - akik az előzőekkel ellentétben - nem horizontálisan, hanem vertikálisan, azaz térbelileg a tengely mentén tartják fenn, illetve támogatják a világot, (a Példabeszédek híres verse alapján az igaz ember a világ alapja.) Az így adódó $2 \times 36 = 72$ -es rendet a 36 angyali lény erősíti meg és egészíti ki egy 3×36 -os = 108-as rendszerré.

XXX

A fényszimbolika ugyancsak két elven nyugszik: a fény és az árnyék dialektikáján - a misztikus hagyományokhoz illően hiszen a kettő elválaszthatatlan egymástól. A fényt és annak a forrását a rejtőzködő Istenség (Deus Absconditus) két keze jeleníti meg a paláston. A maskulin a jobb keze és feminin a balkeze, miközben az ujjaiból árad ki a fény Habakkuk híres és megszámlálhatatlanul sokszor idézett, illetve értelmezett 3-4 verse alapján. Pontosan a két nagy váll fölötti mandorlára irányulva, amelyek egyikén képként (Imágo) ragyog az Égi Királynő, a Szent Szülőanya. A másik fontos elv nyilvánvalóan a 31. (illetve a Vulgáta számozása szerint 30.) Zsoltáron alapul. Eszerint az Úr elrejté a fényt, mégpedig az ősfényből a valamit az igazak számára a jövő világban. Mielőtt ennek a fényszimbolikának a konkrét elemzésére rátérnénk feltétlenül szólnunk kell a másik rendező elvről, amelyet a fény-árnyék misztikus dialektikája alapján az árnyék szimbolika jelenít meg. A paláston található árnyék-szimbolika az Ó -és Újtestamentum allegorikus képeinek megfelelően, egyrészt az igazak, a kiválasztottak elrejtését jelenti, másrészt azok „megtöltését” az Isteni Szellemmel, kiteljesítésüket a Szentlélekkel, ahogyan ezt a színeváltozás, de mindenekelőtt az Angyali Üdvözlés allegorikus képe is bizonyít. Az átárnyékolás vagy megárnyékolás az obumbratio ezen jelképisége egyszerre alkotja az okuláló -reveláló misztikus dinamikát, amely itt a paláston az obumbratio -annuntiatio szavaival fejeződik ki. A palást és a sátor szimbolika (az égi függőnyel együtt) a lehető legjobb és legtermészetesebb kifejezője ennek, hiszen a rejtőzködő Istenség, mint tudjuk éppen a pleromatikus palástja által okulálja magát, rejti el önmaga megismerhetetlen lényegét, miközben a világ számára megjelenését attribútumait ugyancsak ez a palást (mutatja meg) revelálja, hisz az igaz ember csak az égi függőnyön keresztül ismerheti meg Őt (gnózis) amennyire ez egyáltalán lehetséges. Így ez az égi kozmikus őspalást egyszerre árnyékolja, rejti el a megismerhetetlen isteni ősfényt, amelyet úgysem bírna el a fizikai világ, miközben az ősfényből emanálódó attribútumokat, aionokat maga ez a palást mutatja meg ahogyan ezt a koronázási palást fényszimbolikája is illusztrálja.

XXX

Megállapíthatjuk tehát, hogy az ábrázolási rendszer a koronázási casula Ároni főpapi palást volta és a kozmikus jellegű szövetség sátrának jelképisége mellett, éppen a fényszimbolikával érvényesíti az Istenből kiáradó fény és az átárnyékolás okuláló reveláló misztikájának egységét a Du -Parcufim kerubrendszerrel összekapcsolva a 36 dékán, illetve a 36 igaz ember spacio temporális világréndjével., a pleromatikus világ végső tízes rendű hierarchiája alapján. Ezen művészi megoldás minden bizonnyal teljesen páratlan nemcsak a kora középkorban, hanem a kereszténység második évezredében is. A már idézett 30, 31 Zsoltár alapján a judaista misztikában megtalálható még a Noga (NVGH) másik értelmezése is. Ez a Noga nem más mind

az Orális Tóra, fényzimbóluma, ragyogása is azé az Anyai Tóráé amelyet az Intelmekben is olvashatunk a példabeszédek 1. 8 versében. Ez az a TVRT AMK, azaz anyai Tóra, az anyai tanítás, az anyai törvény, (latinul a legem matris) ami ragyog, beragyogja a kerubokat, kiárad Isten dicsőségéből, méltóságából is és megszemélyesítve ott ragyog az égben a Sanctae Genitricis I mago-ja szerint is a koronázási paláston beragyogva ezzel a koronázandó királyt és annak királyságát. Itt még idézhetjük a Habakkuki szöveg folytatását is (Splendor eius út lux errit corona in manibus eius ibi abscondita est fortitudo eius.) amelyben megtudjuk, hogy itt van az Isten ereje elrejtve ebben a ragyogásban amit a 36 dékán, a 36 igaz ember alkot. Érdekes még megjegyeznünk, hogy az absconditus szó az Ótestamentumban leginkább a Cefán vagy a sephan héber szó, melynek jelentése elrejtés vagy őrzés. Ez a szógyöke a Sephania szónak is, amely ugyancsak többször fordul elő az elrejtéssel kapcsolatban az Ótestamentumban pl. a 66. Zsoltárban vagy a Pélábészédek 27. Fejezetében. Természetesen a Dávidtól származó kilencedik próféta neve is Sephania és a Rex Sephanus palást felirat alapján a korona neve is Sephania. Mint tudjuk a nagy szent király neve is korona, latinul nőnemben Stephania, azaz a Tízparancsolatban nem szereplő tau-nak megfelelő héber tet betű nélkül Sephania, hiszen a Tízparancsolat maga is korona, ahogy az Intelmekben láthatjuk, betűinek száma 620, mint a héber keter/korona szó számértéke. Mivel a tet betű nincs benne a Tízparancsolatban (a héber ABC betűi közül csak „Ő” nincs benne) így nincs benne a koronában sem, azaz így lehet többek között a Stephaniából Sephania. A 16 próféta név közül csak az Isten által elrejtett jelenő Sephania a 9. Próféta és az 1. próféta, Gomer férje Hosea neve nincs rajta a paláston. A kettőjük sorszámának összege a királyság jelképét a tízes számot adja. A király a maga okuláló-reveláló módján velük azonosítja magát egyrészt a név hasonlóság, másrészt a névmisztika figyelembevételével, hiszen az ismert – kazáriai – mítosz alapján Noé fia Gomer Togarma nevű fiának 10 fia volt. (Az Intelmekben a 16 próféta közül csak két prófétát idéz a királyi szerző, az első fejezetben közvetve a 9. prófétát Sephániát – a Sophónia Vulgáta kommentár inimicus et ultor fogalmára utalva – míg a 10. fejezetben az 1. prófétát, Hóseát idézi könyve 6. fejezetének 6. versét.)

XXX

Az előzőekben már láthattuk, hogy a Bibliai szent szövegek azaz a szentírás héber görög és latin nyelvű könyveiben milyen szoros összefüggést találhatunk a fény az árnyék a sátor és a palást misztikus fogalma között. A következőkben meg fogjuk mutatni, természetesen nagyon röviden, hogyan függ össze ez a Messiás király esetünkben az Intelmekben is főszerepet játszó Salamon király anyai koronázásával, azaz azon koronázási szertartással ahol az anyai korona mellett a másik döntő attribútumot a palást jelenti. Hiszen ahogyan a (104.) Zsoltárnál olvashatjuk a fény a korona és a palást egységet képvisel Salamonnál, mivel az ő neve a zsoltárnak ebben a versében az SLMH az égi palástot vagy szélesebb értelemben - a vers folytatásaként - ha akarjuk az égi sátort, az égi függönyt is jelenti.

XXX

A palást számítógépes rekonstrukciójáért és animációjának elkészítéséért köszönetet mondunk Kiss Gergelynek (Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem).